

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

38. De anagrammatismis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](#)

Dominus Deus Israel. Nec satis, sed Rex (inquit) infanti nomea eligeret, duodecim cereos albos, eiusdem longitudinis, ponderis, molis, apud altare facili; in honorem B. Mariæ Virginis, & duodecim Apostolorum, fuisse accendi: quorum singula nomina singulis cereis scriperat, destinataque animo, ut illius Apostoli nomen, cuius cereus reliquis extinctis & consumptis perdurasset, nomen arriperet: Hac igitur ratione infans Jacobus est appellatus, quod diu Iacobus cereus supererexit.

Addit, illum iam grandem res magnas gesisse, & Fortunati nomine adeptum. Quicquid sit, haec si superstitione fuerint obseruata, merito a D. Chrysostomo arguantur, nec in exemplum trahenda sunt.

*Notatio Literorum numeralium, & eius
ominis vanitas.*

CAPUT XXXVII.

Nihil non tentavit curiosa obseruatio; etiam numerorum in literis exquisitam habuit rationem. Credebat enim antiqui, superstitione, tantam esse vim in nominibus, ut que numeris essinerent, ceteris inferioribus longe praestantiora felicitate essent. Quam obrem ducibus singulari certamine congregentibus, ex literis numeralibus, quæ in eiusque nomine reperiebantur, omen capabant victoriae. Hac ratione Hectorum Patroclum, Achilleum Hectorum superiorem exitisse memorant: Hoc diserte testatur Terentianus Maurus:

Et nomina tradunt ita littera peracta,
Hoc ut numeris pluribus, illa sunt mina-

tis.
Quand. que subibunt dubia paricla pugna,

Maior numerus quæ fuerit, facere pal-

mam;

Præfigia letibi minima patere summa;

Sit & Patroclum Hectora manus perisse,

Sic Hectora tradunt occidisse mox Achilleum.

Hectoris enim nomen numerum haberet 275. Patrocli 871. Achillis 176. ut ex numerorum Græcorum ratione, & singularum litterarum supputatione patet. Sic numeratur nomen bestia Apoc 13. & complectitur 666. cui numero responderet nomen Mauritii: Sic nomen Christi per ambages expressum est à Nibylla.

Tota pars φωνεία φέρει, τὰ δὲ σφόντα τὸν
αὐτὸν
Διοσπῆταις αὐτοῖς, ἀριθμὸν δὲ ὅλον ἔχοντα
νοοῦσιν,
Οὐτῷ γάρ μονάδας, τούτους δεκαδας τὴν
τέταξιν,

Hoc ἐγραφεῖται ὡρῶν. Hoc efficit nomen Iesu 283. Per numeros igitur nomina exprimeremus non est nouum: sed inde futuri omnia captare, est ireligiosum, & vanum. Bello, quod Mauritius dux, Saxonie elector, contra Carolum V. Imperatorem pro liberatione Landgravij gefuit, sollicitus admodum Mauritani, quem exitum res habitura esset: Quidam per iocum iussit eos bono esse animo: nam a Carolo vii Mauritium non posse; caussam rogatus, respondit, veteris divinationis esse fiduciam: Nam, ut Achillis victoris nomen, numeris qui literarum nominis indicarentur, plenius esset, quam Hectoris; sic Mauritij statim initio nomen, Caroli nomine esse numerosius. Congruit omen eum exitu; sed tamen futilem divinationis rationem arguit, quod codem nomine Mauritius Imperator à Phoca victus est, quem pleniori appellatione antecellebat. Ipso demum postea Ioannes Fridericus Saxo, & Philippus Landgravius, ena plenissimis nominibus, Caroli armis bello Germanico celebunt. Ex quo nihil inde notationem nominis caperetur oboris planè certum est, cum quotidiana experientia hanc analem vanitatem sat satis confuteret.

De Anagrammatismo.

CAPUT XXXVIII.

Ad notationem nominis illustrandam non raro affluntur anagrammatismi: quorum usus antiquissimus, in hac usque tempora dimanavit. Credibile est, à ludorum cœpisse doctribus, qui nata ad huiusmodi literarum observationes ingénia habuerunt: quæ deinde lingua Hebreæ in his nominum inuersionibus secunda quam maximè felicitas, non medocriter adiuuit.

Primum Genesios verbum, בְּשַׁרְיָה בְּשַׁרְיָה, quinquaginta sermē modis per varios anagrammatismos inuententes Rabbini lectiuarunt: quo tandem sensum illū confecerunt.

X.

Pa-

Vaser principium, & finis, per filium creavit caput, ignem, fundatum, magis hominum compositione optima.

Aliter Elchana inter suos aucto*r* haud dignabilis, post diligenter inuestigationem inuenit: in sapientia, quod est verum, & filius *ymmi Patris*, producta est prima mater & rerum omnium: Deinde ex fonte bonorum inexhauste data est in forma. & deinceps omnia impensa sunt opulentia Dei bonarum, in gratiam generis humani, ea maxime in electis.

Hec ex inuestigatione & interpretatione singularium literarum nimis acute suo more colligunt. Apud Graecos & Egyptios, blandi-ute passim poëtis anagrammata caluerunt. Eustathius in Iliad. aliqua commemorat, qui lumen aenē rētem significare probat ex anagrammatis, ὅτι οἱ τε ιραὶ διαιρέονται αὐτοῖς, καὶ οὐκ οὐδὲ ταγματάρχαιστοι. Καὶ ἐν γράμματοι, έτερον καλεῖται τὸ ὄντα: fabungit hæc anagrammatum exempla: οὐθὲ οὐκ λόθι; ἀρετὴ, φίλωρθο, φιλούρθο, λιαρφος, πλαγελόθο, δηλοθο, ολιγοθο, λεγοθο; δλωθο, λοιθο, θοιχλόθο, γοθη, θηλας, τάλας; παραχθη, σαπράτοχο. Similiter inquiriquidā, Τὸν διπλον λοκάκων το Αρσινοη Ηρασιον αγνοματίζειν, αρδιλλον θωπευτικόν τελον βασιλογαν Αρσινοέν εἰς περιστον ταραχη Ηρας δοθειαν.

Consummatorum, inquit, aliquis adulatus sum Arisnoes nomen in iuniori visu transtulit. Reginæ Arisnoæ adulatore blandiens, quasi ipsa iunonis olfactuum esse meretur. Qualis fuerit hic adulator, quem sugillat Eustath. vetus interpres Lycophronis aperit: quecundam poetam huius anagrammatis auctor fuisse dicit, & similiter in Regis Ptolomæi nomine Iulisse, Πτολομαῖοθο, & οὐτιστοθο.

Nascuntur similes quotidie sub manu. Nusquam ingenia ad hos Musarum ludos fecundiora; Mitto ea quæ in Henr. m. magnum æternæ memoria principem, & in eius filium Ludovicum XIII. Christianissimum Regem, illiusque parentem augustam Mariam Medi seam, à Poëtis sunt decantata: poëtis id est relinquaenda.

De Origine & Etymologijs nominum.

CAPUT XXXIX.

Redeo unde digressieramus: omisis tot enim nominis nominum obseruationibus, una & omnium frequentissima ratio est in originis & significationis inuestiganda ratione: quæ licet non sit a natura, tamen in ijs maxime nominis quæ sapientes habent auctores, iuxta naturam est, & rei quam designat, propriam naturam amplectitur potestatem, quod ex infinitis proprie etymologijs liquet. Et nihil, opinor, aliud voluit Plato in Cratyl., cum tantam vim nominum originoibus tribuere vultus est.

Hoc, ut in ceteris quibusque longius, in Hebreo ramen eminet spectabilius, ut quæ Adamum omnis sapientia gloria excellentem nacta est inuentorem. Nam in illud Genes. 2. appellauit Adam nomen suis cunctis animalibus. Eusebius Cesariensis scribit, cum Moses predicat, Omnes quid vocant Adam anima priuata, Euang. c. ipsum est nomen eius: nihil aliud dicens voluit. Vnde etiam nihil accommodate ad naturam rei nomen fuit. Chrysostomus in Iudith. Addit, Platонem non impositione Hom. 51. nuda, sed duce natura, recte nomina rebus imponi docuisse, idque barbarorum authoīiza, nescire confirmasse; per quos, Hebreos intelligit, non enim apud alios tamē obseruationem invenies.

At Moses Barcephas svt animaduertit Peregrinus hunc locum, tradit Adamum editione Paradisi loco insidentem, augusta que radiati capitum maiestate spectabilem, singulis animalium generibus nomina indidisse: illa rei summis capitibus prona, & præstribus fulgore tanto authoritatis oculis, ad vocem appellantis præterisse: Quam aduersus hominem reverentiam sapientissimus Philo brutas animalia ait depositile, postquam nefatice illa se peccati labo contaminauit.

Certe, ut cetera omittramus, apparer, quædam nomina apud Hebreos eximia esse significationis: quod si vel unum Dei, & Adami, nomes comparates, facilius occurret. Et significar potentiam, Adam miseriam. Et denotat fortitudinem, Adam imbecillitatem. Et sustentatorem, Adam, qui neque stare, nego per seipsum suscipi potest. Dein ut Adam rex totius orbis terrarum constitutus est a Deo: ita quatuor mundi partes primis ele-

men-